

Sztuką to wielkie ucho i wielkie oko świata:

słyszy i widzi - i ma zawstydzić, drażnić, budzić sumienie

Joseph Conrad

Twórczość dzieci a rola nauczyciela

Twórczość jest pojęciem wieloznacznym i w bogatej literaturze trudno zdefiniować jednoznaczne pojęcie tego terminu. Według Okonia W. twórczość to: „*proces działania ludzkiego dający nowe i oryginalne wytwory oceniane w danym czasie jako społecznie wartościowe; może przejawiać się w każdej dziedzinie działalności ludzkiej.*”

Popek S. pojęcie to definiuje jako: „*proces prowadzący do powstania nowego dzieła, uznanego przez pewną grupę ludzi jako zadowalające lub użyteczne w określonym czasie.*”

Bogate definicje tego terminu pozwalają odnieść się do twórczości na wielu płaszczyznach jak i w wielu dyscyplinach.

W swojej publikacji chciałabym odnieść się do twórczości dziecka w szkole na lekcjach plastyki i muzyki.

Z wieloletniej praktyki wiem, że zajęcia z działalnością plastyczną cieszą się ogromnym zainteresowaniem dzieci na każdym etapie edukacyjnym. Kształcenie i rozwijanie umiejętności artystycznych stanowi podstawę rozwoju twórczości dziecięcej. Rozbudzanie zainteresowania, plastyką, odkrywanie w sobie naturalnych predyspozycji i uzdolnień skłania dziecko do samodzielnej twórczości i działania. Dziecko ma możliwość wyrażania przeżyć w wytworach lub w kreowaniu samego siebie, komunikowania innym swych myśli i uczuć. Dzieci są kreatywne z natury, dlatego tę wspaniałą zdolność należy w nich pielęgnować i rozwijać od najmłodszych lat co zaowocuje chęcią tworzenia i wyrażania siebie na kolejnych etapach edukacyjnych.

Twórczość plastyczna pozwala uzewnętrzniać swoje marzenia i pragnienia, rozwijać twórczą inicjatywę, pomysłowość i wiarę we własne siły. Pobudza także rozwój umysłowy i emocjonalny, stwarzając możliwości wielorakich doświadczeń. Jest ona także niezmiernie bogatym źródłem satysfakcji. Uczy wytrwałości, odpowiedzialności i współpracy w zespole.

Pedagogiczne znaczenie czynności ekspresyjnej jest tak duże, że bez względu na jakość artystyczną wytworów ekspresja plastyczna stała się jednym z ważnych instrumentów wychowania dziecka. Zobowiązuje to nauczyciela do wyboru takich metod, które dadzą dzieciom swobodę i samodzielność w tworzeniu oraz pobudzą twórcze działanie i myślenie.

W przedmiotach takich jak plastyka czy muzyka możemy dostrzec szanse na kształtowanie cech osobowych, które składają się na postawę twórczą. Do tych cech możemy zaliczyć: nowatorstwo, czyli oryginalny stosunek do rzeczywistości, zaangażowanie emocjonalne cechujące wszelką działalność, szczerłość i wiara w siebie oraz wrażliwość estetyczną przejawiająca się w docenianiu różnych wartości estetycznych i tolerancji dla upodobań odmiennych od własnych.

Wiem z autopsji, że dziecko przechodzi ewolucję gotowości do ekspresji. Wraz z wiekiem i świadomością tworzenia następuje ograniczenie spontaniczności wypowiedzi plastycznej. Dziecko oczekuje podania przez nauczyciela tematu wypowiedzi oraz pobudzenia do

działania. Na skutek kształtującego się nastawienia poznawczego u dzieci następuje zjawisko przekształcenia się ekspresji spontanicznej, impulsywnej w coraz bardziej świadomą, intencjonalną. Dziecko pragnie, by wytwory jego zyskały akceptację otoczenia.

Rola nauczyciela w kreowaniu twórczości dziecka jest bardzo duża i przed nauczycielem stoi duże zadanie, by zabrać dziecko w podróż po sztuce tak, by w tej podróży czuło się docenione i szczęśliwe, a wraz z wiekiem miało ochotę tworzenia i wyrażania siebie.

Nie każde dziecko ma zdolności plastyczne czy też muzyczne. Nauczyciel zaś musi dostrzegać w każdym dziecku małego artystę. Tego, który pięknie tworzy, bo ma uzdolnienia oraz tego, który tworzy na miarę swoich zdolności.

Nauczyciel musi stworzyć klimat sprzyjający kształtowaniu postawy twórczej w zakresie aktywności plastycznej, muzycznej, czy też innej. Sam musi być twórczy i otwarty na uczniów wykazujących różne twórcze zachowania i postawy. Zadaniem nauczyciela jest też dostrzeżenie wszelkich przejawów twórczości, i docenianiu każdego podjętego wysiłku.

Wioletta Zakrzewska

nauczyciel plastyki i muzyki

Bibliografia:

1. Bobrowska Ł, *Popek St.: Plastyka w klasach początkowych*, WSiP
2. Okoń W.: *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 1992
3. Popek S.: *Twórczość artystyczna w wychowaniu dzieci i młodzieży*, Warszawa 1985